METSÄTALOUS

Kantohinnat ovat kohtuullisen korkealla, eikä niihin kohdistu nousuodotuksia. **TUTKIMUSJOHTAJA PAULA HORNE, PELLERVON TALOUSTUTKIMUS PTT**

Puukauppa piristyy viennin heikkoudesta huolimatta

Puukauppa käy tänä vuonna selvästi viimevuotista pirteämmin, ennustaa PTT. Metsäteollisuuden tuotannon elpymistä saadaan silti odottaa ensi vuoteen.

Puukauppa on käynyt alkuvuonna tuplavauhdilla viime vuoteen verrattuna. Pellervon taloustutkimus PTT odottaa, että tahti säilyy hyvänä jatkossakin ja vuoden loppuun mennessä puumäärä nousee 40 miljoonaan kuutioon.

”Odotamme puukaupan käyvän vilkkaasti nykyisillä kantohinnoilla. Ne ovat kohtuullisen korkealla, eikä niihin kohdistu nousuodotuksia”, sanoo tutkimusjohtaja **Paula Horne**.

Pystykauppoja solmitaan reilua viidennestä viimevuotista enemmän. Pystyvarastoja ei kuitenkaan kerry, vaan kauppamäärä vastaa hakkuita.

PTT arvioi havutukkien keskimääräisen kantohinnan asettuvan 54–56 euroon kuutiometriltä. Hintaa laskee sahatavaran heikko kysyntä.

Kuitupuu jatkaa halpenemistaan. Perusteet ovat yksinkertaiset: sellun vientihinta laskee selvästi, eikä paperin vientihintakaan nouse.

Ensi vuonna luvassa parempaa

Valoa tunnelin päässä alkaa näkyä kunnolla vasta ensi vuonna, kun Suomen talous löytää jälleen kasvu-uran. Myös Eurooppa alkaa elpyä.

Puukauppoja ei silti kannata siirtää ensi vuoteen.

Se lisää rakentamista. Siihen on hyvät edellytykset, kun korot ovat alhaalla. Puun kysyntää kasvattaa myös se, että ympäristösyistä puun osuus rakentamisessa kasvaa. Tai ainakin niin toivotaan käyvän.

Sitä ennen sahoilla on tiukat ajat eikä uusilta sulkemisilta ehkä vältytä. Siltä osin myös Ruotsin sahat ovat liipasimella.

Elpyminen lisää puun tarvetta ensi vuonna, joten teollisuus kasvattaa edelleen ostojaan yksityismetsistä. Lisääntyvä puun tarve kääntää kantohinnat nousuun.

Tälläkin kertaa korotukset kohdistuvat järeään puuhun. Se on mahdollista, sillä myös sahatavaran hinta lähtee lievään nousuun.

”Puukauppoja ei silti kannata siirtää ensi vuoteen. Korotukset jäävät niin pieniksi, että inflaatio syö ne.”

Havutukin kantohinta 2004–2013

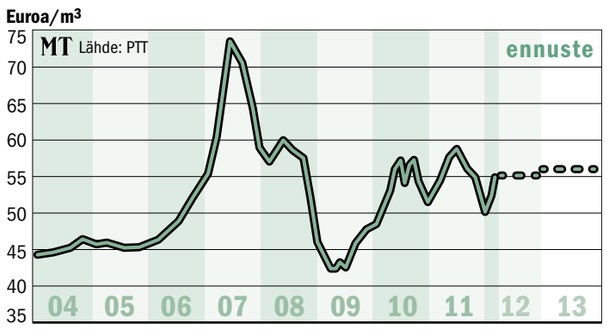

PTT pitää kantohintoja riittävän korkeina puukaupan käyntiin. Nousua niihin ei ole luvassa.

Kantorahassa vuosivaihtelua

Viime vuonna metsänomistajat kuittasivat 1,56 miljardia euroa kantorahaa. Puuta hakattiin aiempaa enemmän ja myös keskihinnat nousivat, joten potti kasvoi edellisestä vuodessa selvästi.

Tänä vuonna puunmyyntitulot yksityismetsistä jäävät 1,41 miljardiin euroon. Tämä johtuu viime vuotta alhaisemmista hakkuumääristä sekä puun hintojen laskusta.

JARMO PALOKALLIO

PTT-ennuste on kokonaisuudessaan lehden välissä.

UPM luopuu sahasta ja kahdesta tehtaasta

Myyntivaihtoehto valaa toivoa Kajaanin sahan työntekijöihin

Metsäkonserni UPM aikoo joko lopettaa tai myydä Kajaanin sahan sekä Parkanon Aureskosken ja Heinolan jatkojalostustehtaat vuoden loppuun mennessä. Yt-neuvottelujen piirissä on 275 henkilöä.

”UPM:n tehdasintegraateista etäisimpinä sijaitsevien saha- ja jatkojalosteyksiköiden kannattavuus on pitkään ollut heikko”, perustelee UPM:n energia ja sellu -liiketoimintaryhmän johtaja **Heikki Vappula**.

Juuri nyt sahatuotteiden kannattavuutta syö viime aikoina kallistunut tukki ja tuotteiden heikko kysyntä.

UPM:n sahaus ja mekaaninen puunjalostus keskittyy jatkossa Pietarsaareen, Juupajoelle, Poriin ja Lappeenrantaan. Näiden laitosten menestys perustuu raaka-aineen syöttämiselle läheisille tehtaille massan, paperin ja energian tuotantoon.

Toimet tuovat UPM:n toisen neljänneksen tulokseen 35 miljoonan euron arvonalennuksen ja noin 10 miljoonan euron kuluvarauksen.

Kainuussa vain kaksi tukinjalostajaa

Heinolan tehtaalla valmistetaan liimapuulevyjä. Vielä vuonna 2006 yhtiö kasvatti tehtaan tuotantokapasiteettia 2,5-kertaiseksi 20 000 kuutiometriin vuodessa. Parkanon Aureskoskella tehdään muun muassa sisäverhoilutuotteita. Kapasiteetti on 130 000 kuutiota vuodessa.

Kajaanin saha kykenee 150 000 kuutiometrin vuotuiseen mänty- ja kuusisahatavaran tuotantoon. Se on merkittävin työllistäjä Kajaanin entisen paperitehtaan alueen yrityksistä.

”Kainuu on ennestäänkin tukkia vievä maakunta. Täällä ei ole kuin kaksi tukin jalostajaa. Olisihan se tosi merkittävä suonenisku jos toinen häviää”, sanoo aluejohtaja **Heikki Rahko** Pohjois-Suomen metsänomistajien liitosta.

JAANA KANKAANPÄÄ

Kainuun metsien mäntytukin määrä kasvoi lyhyessä ajassa 9. ja 10. valtakunnan metsien inventoinnin välillä 2 miljoonalla kuutiometrillä. Kasvu kiihtyy kaiken aikaa, joten sahattavaa riittää.

Rahkon mielestä Kajaanin tehdasalueella olisi edelleen hyvät mahdollisuudet harjoittaa puunjalostusta.

Kajaanin sahan lisäksi maakunnassa toimii Kuhmo Oy:n saha Kuhmossa. Kajaanin saha on kahdesta tukinjalostajasta pienempi. Kuhmo Oy:n toimitusjohtaja **Lauri Nakari** ei pidä Kajaanin sahaa houkuttelevana ostokohteena.

”Mikä viisasten kivi siinä nyt löytyisi, jos merkki vaihtuu. Tämän alueen logistiset haitat ovat nousseet toiseen potenssiin, kun kuljetustuki on mennyt murto-osaan”, Nakari manaa.

Puuliitto uskoo tehtaiden kannattavuuteen

Työntekijöitä edustava Puuliitto suhtautuu UPM:n hylkäämien laitosten jatkomahdollisuuksiin toiveikkaammin. Toivoa luo, että UPM ilmoittaa pitävänsä myyntiä varteenotettavana vaihtoehtona.

”Kysymys ei ole kannattamattomista yksiköistä, vaan siitä, että niiden kannattavuus ei riitä UPM:lle”, liiton puheenjohtaja **Sakari Lepola** kommentoi.

Lepola toivoo, ettei UPM asettaisi ostajaehdokkaalle liian kovia ehtoja.

HENRIK SCHÄFER

”UPM:n viesti on äärimmäisen vakava”

MTK:n puheenjohtaja **Juha Marttila** pitää UPM:n päätöstä lopettaa sahaus Kajaanissa äärimmäisen vakavana viestinä. ”On todella iso ongelma, että UPM:n laskelmat osoittavat, ettei sellutehtaasta erillään toimiva saha kannata Suomessa”, hän sanoo.

”Jos tämä trendi vahvistuu, se on maakunnille ankara isku”, Marttila korostaa. Hänen mukaansa nyt täytyy kaikkien pysähtyä pohtimaan täyskäännöstä surkeaan suuntaan.

Marttila kysyy, annammeko Suomessa sahaukselle mahdollisuuden kasvaa. Hän muistuttaa, että puuenergiastakin kaksi kolmasosaa liikkuu sahauksen sivuvirtoina: puru, kuori, kannot ja latvukset.

Juha Marttila ei hyväksy Kajaanin sahan sulkemista.

Jatkaja löydyttävä

Marttilan mukaan UPM:n tulee löytää Kajaanin sahalle ostaja. ”On yhteiskuntavastuun kannalta kestämätöntä, jos Kajaanin saha suljetaan.”

Kainuun metsävarat on saatu kovalla työllä oivaan tuottokuntoon. Olisi mieletöntä jatkaa teollisuuden alasajoa nyt, kun tukin hakkuumahdollisuudet paranevat vuosi vuodelta.

Puun hinnan otto sahan lopetuksen syyksi on Marttilan mielestä UPM:ltä ”pilkan tekoa kainuulaisia metsänomistajia kohtaan, hinnat eivät ole olleet sen korkeammat kuin muuallakaan”.

Työlle edellytyksiä

Valtiovallan osuus on tärkeä. Sahojen syöttötariffit ovat olleet esillä, mutta niihin ei ole puututtu, Marttila harmittelee.

Kuljetustukien jääminen alle kovan kilpailijan eli Ruotsin koettelee sahoja. Samoin polttoaineverojen nostot.

”Annammeko maakuntien sahoille mahdollisuuden kehittyä ja kasvaa? Markkinat elpyvät jossain vaiheessa, ala tulee saada kuntoon.”

Hyvä uusi alku

Metsäliitto Osuuskunta sytytti vihreän valon uutisviikon synkkyyteen. ”Metsä Groupin ja Itochun yhteistyö on iso päänavaus ja osoittaa, että Suomeen on hyvä investoida”, Marttila sanoo.

Hänen mukaansa metsätalous ja metsäteollisuus tarvitsevat uusia näkemyksiä muilta toimialoilta, sellaisia tuo mukanaan menestyvä japanilainen kauppahuone.

Investointiuutiset ovat tulleet Aasiasta ja Etelä-Amerikasta. Metsä Groupin ja Itochun ratkaisu saa Marttilan uskomaan vahvasti, että jatkossa näemme suomalaisen puun varaan Suomeen nousevia isoja investointeja.

JUHA AALTOILA

”Ellei ole sahoja, ei ole biotalouttakaan”

Suomen sahat ry:n toimitusjohtaja **Kai Merivuori** pitää epätodennäköisenä, että Kajaanin saha saadaan myytyä.

”Hankalaa on löytää sahateollisuuden sisällä ostajia, sillä kannattavuus on heikkoa”, hän toteaa.

Sahojen ongelma on se, että puun hinta nousee ennen kuin sahatavaran hinta ehtii nousta.

”Markkinatilanne näyttää houkuttelevalta, mutta sahat eivät ehdi hyödyntää sitä ennen kuin suhdanteet heikkenevät jälleen.”

Merivuorta kismittää myös se, että UPM puhuu vain metsäteollisuuden sivuvirroista, joita yhtiö hyödyntää sellun, paperin ja energian tuotannossa.

”Jos Suomen sahateollisuus ajetaan alas, voi vetää rastin koko biotalouden yli”, hän jyrisee.

”Jos tukki ei liiku, ei liiku biotalouden raaka-ainekaan.”

Merivuoren mukaan Suomessa vain parhaat sahat pystyvät tekemään tulosta, suurin osa tekee tappiota.

”Kenenkään liiketoiminta ei ole terveellä pohjalla.”

Lääkkeeksi heikkoon kannattavuuteen hän peräänkuuluttaa varmuutta puuhuoltoon.

”Puukauppa täytyy saada sujumaan siten, että tukin hinta pysyy kohtuullisena. On myös metsänomistajan etu, että tukille säilyy kysyntää.”

Hänen mukaansa valtiovallan täytyisi patistaa puun myyntiin esimerkiksi verotuksellisin keinoin vastapainoksi sille, että tuetaan puun tuotantoa.

Sahat ovat siellä, missä metsätkin, Merivuori toteaa.

”Logistiikkaratkaisujen on tuettava vientiteollisuuden kilpailukykyä. Nyt tulisi luoda dieselveron palautusjärjestelmä raskaalle kalustolle ja kuroa ruotsalaisten sahojen kuljetustuesta saama kilpailuetu umpeen.”

SUVI NIEMI

Japanilaisjätti osti neljäsosan Metsä Fibrestä

Japanilainen kauppahuone Itochu Corporation ostaa 24,9 prosentin osuuden metsäliittolaisesta selluteollisuudesta eli Metsä Fibrestä (ent. Botnia). Kauppahinta on 472 miljoonaa euroa.

Metsäliitto Osuuskunta lunastaa 150 miljoonalla eurolla UPM:n 11 prosentin osuuden Metsä Fibrestä. UPM ja silloinen Metsäliitto olivat sopineet ostooikeudesta aiemmin ja hinnasta viime kesäkuun lopulla.

Metsäliitto Osuuskunta omistaa järjestelyn jälkeen 50,2 prosenttia Metsä Fibrestä, Itochu ja Metsä Board loput puoliksi 24,9 prosentin osuuksillaan.

”Emo-osuuskunnan tulee omistaa enemmistö selluteollisuutemme osakkeista, se on pysyvä strateginen linjaus”, Metsä Groupin pääjohtaja **Kari Jordan** totesi esitellessään kauppaa Helsingissä keskiviikkona.

Kauppa edellyttää Saksan kilpailuviranomaisen hyväksyntää. Itochu on toiminut jo pitkään yhteistyössä metsäliittolaisen teollisuuden kanssa.

Vahva asema sellun kaupalle Aasiaan

Metsä Fibre vahvistaa Itochun kautta asemaansa pitkäkuituisen havusellun markkinoilla eritoten Aasiassa. Vahva omistaja-yhteistyökumppani tuo vakautta Metsä Fibren sellun myyntiin keikkuvilla maailman markkinoilla.

Osapuolet ovat sopineet, että Metsä Fibre myy Aasiaan vuosittain 500 000 tonnia havusellua ja Itochu Eurooppaan 150 000 tonnia lyhytkuituista sellua.

Itochu omistaa osan Brasiliassa toimivasta sellujätti Cenebrasta. Itochu vahvistaa Metsä Fibren avulla asemaansa Aasian havusellun ja Euroopan lyhytkuituisen sellun markkinoilla.

Metsä Fibren mahdollisuudet hoitaa sellun asiakkuuksiaan varmistuvat ja monipuolistuvat. Kumppanukset tutkivat jatkossa myös yhteistyön mahdollisuuksia Amerikan markkinoilla.

Metsä Group -konsernin vakavaraisuus ja rahoitusasema paranevat kaupan myötä merkittävästi, mikä avaa mahdollisuuksia investointeihin. Omavaraisuusaste paranee vähintään neljä prosenttiyksikköä ja nettovelkaantumisen aste pienenee noin 30 prosenttiyksikköä.

Jordan näkee valtavat mahdollisuudet Itochu-yhteistyön mukanaan tuomissa uusissa kaupallisissa ulottuvuuksissa.

Jordanin mukaan kaupan kumppanukset etsivät nyt mahdollisia synergiahyötyjä, järjestelevät sellun markkinointia ja siihen liittyviä palveluja. Itochu on iso kemikaalien välittäjä, mistä voisi olla tulevaisuudessa hyötyjä Metsä Fibren ja Metsä Boardin materiaalihankinnoille.

Itochu on iso toimija rakennustarvikkeiden maailman markkinoilla. Metsä Groupin sahatavaralle ja voi löytyä uusia asiakkaita Itochun laajasta asiakaskunnasta. Logistiikastakin voi löytyä hyötyjä metsäliittolaiselle teollisuudelle Itochun suurista tavaran kuljetuksen virroista.

JUHA AALTOILA

FAKTAT

Itochun kauppahuone

Vuonna 1858 perustettu Itochu on Japanin johtavia kauppahuoneita.
Itochu työllistää 67 000 ihmistä 130 toimipisteessä 70 eri maassa.
Liikevaihtoa karttui 100 miljardia, voittoa 2 miljardia euroa viime tilikaudella.
Itochu omistaa sellujätti Cenibrasta 24 prosenttia.
Itochulla on puuviljelmiä Brasiliassa, Australiassa, Uudessa-Seelannissa ja Vietnamissa.
Yritys on vahva toimija rakennustarvikkeiden, paperien ja bioenergian kaupassa.
Lisää tietoa osoitteessa www.itochu.co.ip/en/.